

במדינה

(המשך מעמוד 6)

הודיעו כי הם עשויים להיפגש עם ממשלת ירדנית-פלסטינית, שלא תכלול אנשי אש"ף. לפני כן אמרו שישלחו פקיד בכיר למרחב, כדי שייפגש עם ממשלת כזאת כאן. גם ממשלת ישראל לא ידעה מה לעשות. אנשי יצחק שמיר הודיעו כי ישראל מתנגדת בתוקף לפגישה אמריקאית-ירדנית-פלסטינית. אנשי שימרון פרס אמרו שישלחו לא תתנגד, בתנאי שיהיה זה "צעד לקראת" משאומתן ישראל-ירדני ישיר. אחר-כך חזר בו פרס, וקיבל גם בעניין זה — כמו בעניינים אחרים — את דעתו של שמיר.

פרופסור פלסטיני. אולם במרחב נמשכו ההכנות להרכבת הממשלה, שתתראה עם האמריקאים בצורה זו או אחרת.

היה בהכנות אלה משהו היתולי. חיפשו פלסטינים, שאינם חברי אש"ף, אך הכל הודו שכל פלסטיני שיסכים להיכלל בממשלה כזאת, יצטרך לקבל את אישורו הפומבי של יאסר ערפאת, ולפעול על פי הוראותיו. על כך הצהיר בפירוש ראשד אל-שווא, ראשיהעירייה המורח של עזה, ששמו הוזכר בהקשר זה. זה נכון גם לגבי בעלי-שכם, שהובאו בחשבון. וזה נכון שיבעתיים לגבי האיש ששמו הוזכר כראש החלק הפלסטיני של הממשלה המשותפת.

ואליה אל-ח'לידי הוא בן אחת הממשלות הפלסטיניות המוכרות ביותר. הוא פרופסור פלסטיני החי בארצות-הברית, ונהנה מיוקרה אישית עצומה. בשעתו פירסם בכתבי-עת אמריקאיים חשוב תוכנית מפורטת להקמת מדינה פלסטינית, שתחיה בשלום עם ישראל. מבחינת הרעיונות, היה שותף מלא להשקפותיו של עיצאם אל-סרסאווי המנוח, ונפגש פעמים רבות עם ראשי המועצה הישראלית למען שלום ישראל-פלסטיני.

השאלה אם איש זה הוא "איש אש"ף" מצחיקה.

אחריו — המבול. מבחינת ממשלת פרס-שמיר, הקמת ממשלה כזאת מהווה סכנה. עם אכן תקום, ואם אכן תיפגש עם ראשי השלטון האמריקאי, תהיה זאת תזוזה היסטורית לקראת השלום, שבמרכזו יעמדו ישראל ואש"ף, ושיערו המוכר-מאליו יהיה כיוון מדינה פלסטינית לצד ישראל.

פרס ושמיר לא היו בטוחים איך להגיב, כדי להכשיל את היוזמה מבלי להשחיר את פניהם בעיני העולם. ואילו המלך חוסיין הוהיר שוב: זוהי הזדמנות האחרונה. אם תיכשל היוזמה, יבוא המבול של המהפכה האיסלאמית.

המילחמה

דובר צה"ל מגיב

מן הראוי לציית להוראות

עוד לפני הריגתם של שני אנשי סי-בי-אס בלבנון (ראה לעיל) הובאו תיאורים חמורים, בעוצמה הולכת וגוברת, על המתרחש בדרום-לבנון, בעיקבות מדיניות היד החזקה של צה"ל, באמצעות-התיקשות בעולם.

שניים מן התיאורים האלה (מבט מן הצד השני) הובאו, כלשונם, בהעולם הזה (20.3).

להלן תגובת דובר צה"ל:

● לכתבתה של נורה בוסחני בכיננול טיימס ובוושינגטון פוסט, המתארת מעצר מחבלים שיעים במחסום צה"ל תוך התעללות בהם, הריגת נער בן 11 ופציעת בת על-ידי כוחות צה"ל:

למחסום של צה"ל בגבול השטח שבשליטת צה"ל הגיע רכב ראשון ובו שתי עיתונאיות מביירות. רכב זה עצר במחסום, בעיתונאיות ונהגן זוהו והמתינו בצד הדרך.

רכב שני הגיע מייד לאחריו למח" (המשך בעמוד 10)

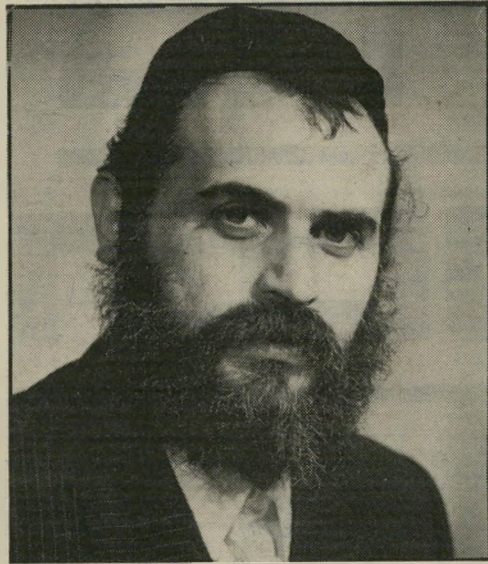

ח'י"ב פרש

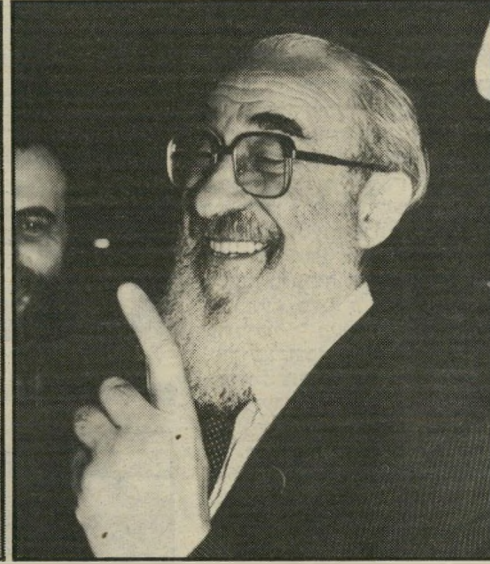
על-פי קריטריונים, על-פי רמת המוסד — וגם לפי גולגולת של ח'י"ב

ח'י"ב שפירא

ח'י"ב לשעבר אלפרט

ח'י"ב לשעבר לוריניץ

● אברהם שפירא: חילק את סכום הארי למסדות הרבי מגור, ומיספר רב של מוסדות חסידים. שפירא הירבה במיספר המוסדות הנתמכים על-ידי, והצדיק בכך את המוניטין שיצא לו כפוליטיקאי ערומי.

● מנחם פרשו: חילק את הסכומים שהוקצבו לו לשני מוסדות הנמצאים בהשפעת הריגת הירושלמית.

● שמואל אלפרט חילק למסדות ויזניץ.

הראשון שהעז למחות בפומבי על השיטה המושחתת הזו, שבה נהנים

אמוראי ולנציגים ישראליים אחרים, שמכיוון שישלחו נהנית מאפיקים אחרים של התקציב האמריקאי (ביטחון, כלכלה), אין זה נאה שהנהגה גם מצניורות תמיכה נוספים. הישיבות החרדיות, שנמנעו מלהסתמך על סיוע ממלכתי (על פי מיצוות הרב אליעזר שך) נאלצו לבלוע את רוקם ולפנות לישראל, שריבונותה אינה מקובלת על חוגים קיצוניים.

הזדמנות-פו נפלה לידיהם של מנהיגי אגודת-ישראל ב-1981, עם היכרותו של הליכוד לקרנציה שניה

פרוש וטען שיהיה מוכן להשוות נתונים ולהוכיח שתלמידי הישיבות והמוסדות הרתיים אינם מקבלים יותר תמיכה ממשלתית מאשר סטודנט חילוני. מבלי להיכנס להשוואות מיספריות (כי קשה לעקוב אחר ה-סכומים המדויקים ההולכים למנגנון הרתי) ראוי להזכיר שתלמידי אונ"ב רפחות שלוש שנים מחייהם. בעוד שחלקם של התלמידים הרתיים, לא זה בלבד שלא תרמו מאומה למדינה, אלא גם כופרים כוכות קיומה. על השוואת

"את הישיבה הזאת בנינו... השקענו בסיפרי-תורה... מה

זה בנינו, השקענו? ... אני משלם מסים? אז אני שותף!"

בממשלה. אגודת-ישראל שנקלעה או לעמדה הנכספת של לשון-מאזניים, למרה לצלל את מעמדה החדש ולתרגמו לכסף. הרבה כסף.

העניין הובא בפעם הראשונה לריון בוועדת-הכספים במסגרת סעיף קואליציוני. יושב-ראש ועדת-הכספים דאז והרב אגודת-ישראל, הרב שלמה לוריניץ, ענה, בתשובה על שאלתו של חבר-הוועדה עדי אמוראי, שהסכום שחולק על-פי קריטריונים, על-פי גולגולת (על פי מיספר חברי-הכנסת החרדיים) ועל פי רמת המוסד (ישיבה צעירה, יתכונה, גבוהה וכולל אברכים). "הקריטריונים", כך הביטח לוריניץ, "היו גלויים ושווים" בהטחת, הבטחות...

ברם יש סכום קטן הבא לכסות על גרעונות והוצאות-פיתוח שחולק על פי הצרכים הספציפיים של כל מוסד כנפרד... נשמע מעורפל? מסובך? ואת דביוק הכוונה, בפועל התחלק הסכום לארבעה חלקים (ועל פי מיספרם של חברי אגודת-ישראל בקואליציה הקר

דמת):

● שלמה לוריניץ: חילק בעיקר לשני מוסדות המושפעים מצעירי אגודת-ישראל.

תרומתו של סטודנט לפסיקה, למשל, בהשוואה לתלמיד-הכנס, אפשר להת-ווכח.

אגודת-ישראל יכולה להרשות לעצמה לנהוג כרצונה, לאור מעמדה בהרכב העדין של הממשלה. ביום הרביעי, לפני שבועיים, נאלץ ראש הממשלה, שימרון פרס, להקים "ועדת שרים לענייני קריטריונים". היתה זו ההתפתחות האחרונה כמסע ויכוחים ומשברים שהתנהל סביב שולחן הממשלה, בוועדת-הכספים של הכנסת, בבית-המישפט הגבוה לצדק ובמיג' רשים נוספים. התחנה שקדמה ליום הרביעי היתה לישיבת היועץ המישפטי לממשלה. אפילו הוא לא הצליח להתיר את הסבך מהותו — כסף. הקריטריונים שניסח לחלוקת הכספים הייחודיים לא היו לשביעות רצונה של אגודת-ישראל.

מהיכן השרש המנהג של הענקת מענקים ייחודיים?

במשך שנים רבות נתמכו המוסדות החרדיים על-ידי אגודת-ישראל. בסוף שנות ה-70 צומצמה התמיכה האמי ריקאית בצורה דראסטית. העילה: ידידי ישראל בסנאט הסבירו לחברי הכנסת דאז (כיום סגן-שריהוצאצור) עדי

בכך עוד לא נסתיימה תמיכתך במוסדות-הדת. בשעתו לא הבינו רבים את הריב הממושך בין ש"ס למפר"ל על המלוכה במישר-הדתות הקטן והבל-תייחשוב לכאורה. על ריב זה כמעט נפלה הממשלה, שהוקמה במאמצים ובת-ינלאים. על מה קמה המהומה? מהו מקור-המשיכה הבלתי-מוסבר שב-מישר-הדתות?

המפר"ל רצתה להחזיק בכל מחיר במישר-הפנים, בגלל הממלכה הרתית שבו — השליטה במועצות הדתיות. אך כאשר הועמדה המפר"ל לפני הצור רך האכזרי לבחור בין שני המישרים, היא העדיפה את מישר-הדתות הקטן על מישר-הפנים הגדול, שהועבר לידי ש"ס. הנתונים מסבירים מדוע. סלע-המחלוקת לא היה אידיאולוגי. גם לא היה זה מאבק-יוקרה. היה זה פשוט מאבק על קולו של הבורח הרתי בבחירות הבאות — מאבק הישרדות. במיסגרת מאבק זה, אין לאמוד את הכוח שתצבור המפלגה שתצליח ל-השתלט על חלוקת הכספים למוסדות הרתיים.

ש"ס, שהפסידה את הבכורה (מישר-רדה-הדתות) תמורת הבטחות שונות, לא חתמה על הסכם הקואליציה עד עצם היום הזה. עסקניה כבר למדו פרק בהילכי הבטחות פוליטיות, ומה שכטוח — בטוח.

ריב היסטרי

מישר-הדתות אינו הצינור הממשלתי היחיד להעברת כסף פים למיסד הרתי. קיימים שני מקור רות נוספים: מישר-החינוך והתרבות ומישר-העבודה-והרווחה.

בקואליציה הקודמת היו שני מישרים אלה בידיים דתיות. מישר-החינוך-והתרבות היה בידי המפר"ל (בראשות זבולון המר) ואילו מישר-העבודה-והרווחה היה בידי תמ" (תחילה בראשותו של אהרון אבו תצירא, ואחר-כך בראשותו של אהרון ארון).

בקואליציה הנוכחית נשמטו שני המישרים מידי הרתיים: מישר-העבודה-והרווחה עבר לידי הליכוד (משו קצב) ומישר-החינוך-והתרבות — לידי המערך (יצחק נבון). מכאן הפאניקה שאחזה במיסד הרתי, והריב היסטרי על שארית הפליטה — מישר הדתות.

יש הטוענים גם שעקשנותו המופלגת של הרב מנחם פרוש והתבצרותו במישר-הרווחה ניתנת להסבר פשוט ופרקטי: זהו צינור

לשליטה בכספים שמעביר המשרד למתיבתות.

במה מתבטאת תרומתו למיסד הרתי ררך מישר-החינוך והתרבות? מישפטי-המפתח בסוגיה זו מוסס כך: "ראוי לציין שבמישר-החינוך וה-תרבות לא ברורה כלל ההגדרה של מוסדות-יד ולפיכך לא ניתן לכמת (מלשון כמות) בדיוק את סך התקצבות בתקציב למוסדות הרתי. האם תנועת נוער דתית, למשל, הנתמכת ככל תנועת-נוער אחרת, נחשבת כמוסד דתי? האם ישיבה תיכונית הנתמכת כבית-ספר תיכון, עונה להגדרה של מוסד-דת?"

כלומר: הסכום הריאלי שמקציב מישר-החינוך-והתרבות גבוה מהמדי ווח רישקמת תחת כותרת זו.

כמה מדווח רשמית? סעיף 15 06 20 בתקציב מישר החינוך והתרבות גורס כי "תרבות תורנית" יסתכם ב-2.663 מיליוני שקלים. סכום זה מתחלק על פני סעיפים רבים וכולל: מיפעלי סיפורת ותרבות תורניים, מיפעלי לימוד בסיסי, טיפוח ערכים, יהדות, ציונות, הפצה תורה ויהדות לעם וכיוצא באלה.

בהקשר זה התפלמס לא מכבר הרב